

γυναικείας συντροφιάς, που είνε τὸ μυστικὸ τῶν μεγάλων δεσμῶν.

Αὐτὴ ἡ συνεχὴς παρουσία μιᾶς γυναίκας δίπλα μου μ' ἔκανε ἄλλον ἄνθρωπο. Ἐχασα τὴν σκληρότητά μου, τὴν ἀδεξιότητά μου, τὴ μαθητικὴ δειλία μου. Γνώρισα τὴ χαρὰ που νοιώθει κανεὶς ὅταν σκέπτεται, ἐργάζεται κι' ἐνεργῆ, ἔχοντας ὑπ' ὄψι του ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ ἔτσι κάποιο πλάσμα που τὸν ἀγαπᾷ.

Ἡ θεία μου Ρόζα περηφανευόταν γιὰ τὶς ἐπιτυχίες μου ὡς μαθητοῦ, ὅπως ἐπίσης περηφανευόταν γιὰ τὸ ἀνάστημά μου καὶ γιὰ τὸ πρόσωπό μου. Γιατὶ μ' εὗρισκε, ψηλὸ καὶ ὠραῖο καὶ τὰ ἐπίθετα δὲν τῆς ἔλειπαν γιὰ νὰ μοῦ τὸ λέν.

Τίποτε δὲν τὴν κολάκευε περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ κάνῃ τὸν περίπατό της στηριγμένη στὸ μπράτσο μου, τὰ θερμὰ θράδρα, ὅταν ὄλοι οἱ κάτοικοι τῆς πολιτείας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ πλημμύριζαν τὴν πλατεία μετὸν θόρυβο τῶν θημάτων τους καὶ τῶν συνομιλιῶν τους.

—Νὰ ὁ κ. Ἐλί καὶ ἡ κ. Ρόζα!

Πόσες φορές δὲν ἀκούγαμε μετὴν ἴδια εὐχαρίστησι νὰ προφέρουν οἱ περιπατηταὶ αὐτὰ τὰ λόγια στὸ πέρασμά μας.

Ἡ καὶ αὐτὰ ἀκόμα:

—Καλησπέρα, κ. Ρόζα... Καλησπέρα, κ. Ἐλί!

Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι που γνωρίζαμε δὲν μᾶς ξεχώριζαν πειὰ. Εἴμαστε «κύριος» καὶ «κυρία» σὰν ἕνα κανονικὸ ἀνδρόγυνο.

* * *

Κατὰ τὴν ἀφιξί μου, ἐπειδὴ ἤμουν ἀδύνατος κι' ἀδιάθετος, ἡ θεία Ρόζα μ' ἔβαλε νὰ κοιμηθῶ σ' ἕνα δωμάτιο δίπλα στὸ δικό της.

Ἐρχόταν κάθε τόσο γιὰ νὰ δῆ ἂν εἶμαι καλὰ κοιμισμένος, μοῦ ἔδινε νὰ πιῶ καυτὸ ποῦντς πρὶν κοιμηθῶ καὶ τὴν νύχτα ἀφήνε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα που χώριζε τὶς δύο κάμαρές μας γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο.

Μὰ ὁ ἀέρας τῆς μεσημβρίας, καθὼς καὶ ἡ γλύκα αὐτῆς τῆς ζωῆς μ' ἔκαναν γρήγορα καλὰ. Μέσα σ' ἕξι μῆνες ἢ ἑλαφρὲς βρογχιτικὲς διαταραξεις που τόσο εἶχαν ταραξοῦ τοὺς γονεῖς μου εἶχαν ἐξαφανιστῆ ἔντελως. Τὰ μάγουλά μου ἦσαν στρογγυλά, οἱ μῦς μου γεμάτοι, ἡ φωνή μου καθαρὴ.

Τόσο καλὸ μοῦ εἶχε κάνει ἡ μεταβολὴ αὐτῆ τῆς ζωῆς μου, ὥστε στὶς διακοπές, ἡ μητέρα μου δυσκολεύτηκε νὰ μ' ἀναγνωρίσῃ.

Τὸ ἐπόμενο φθινόπωρο, ὅταν ξαναγύρισα κοντὰ στὴ θεία μου γιὰ τὸ νέο μαθητικὸ χρόνο, ἐκεῖνη, βλέποντας τὶς πρῶτες ἀνάλαφρες τρίχες που εἶχαν ἀρχίσει νὰ φυτρώνουν τὸ πηγούνι μου, κόκκινισε σὰν κοπέλλα, ὅταν τὴ φίλησα. Καὶ τὸ θράδρα, ὅχι μόνο δὲν ἦρθε στὴν κάμαρή μου γιὰ νὰ δῆ ἂν ἤμουν καλὰ σκεπασμένος, ἀλλὰ κι' ἔκλεισε ὀριστικὰ τὴν πόρτα μετὴν ὅποια ἐπικοινωνοῦσαν τὰ δύο μας δωμάτια.

Ἐκεῖνος ὁ χρόνος, ἦταν ὁ καλύτερος ἀπὸ τὰ τρία χρόνια που πέρασα κοντὰ στὴ θεία μου.

Κάτι τὸ πιὸ τρυφερό, τὸ πιὸ συγκινημένο εἶχε γλυστρήσει τώρα ἀνάμεσα στὴ στοργή μας.

Καθὼς ἡ θεία Ρόζα μοῦ φερνόταν τώρα σὰν νὰ ἤμουν πειὰ νέος καὶ ὄχι παιδί, ἀρχισα κι' ἐγὼ νὰ τῆς φέρωμαι μ' ἕνα τρόπο παιγνιδιάρικο κι' εὐθύμο που μᾶς γοήτευε καὶ τοὺς δύο.

Ὅταν γύριζα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, κατὰ τὶς πέντε ἢ ὠρα τὸ θράδρα, γλυστρουσα ἀθόρυθα ὡς τὸ χαριτωμένο σαλονάκι, ὅπου ἡ ξεχωριστὴ ἐκεῖνη γυναῖκα ἐργαζόταν σκυφτὴ ἀπάνω στὸ κέντημα τῆς καὶ φευγαλέα τῆς κολλοῦσα ἕνα φιλὶ στὸν τράχηλο, μόνο καὶ μόνο γιὰ ν' ἀπολαύσω τὸ θέαμα τῆς συγχύσεώς της.

Ὅταν πάλι ἔπαιρνα καλοὺς βαθμοὺς στὶς ἐκθέσεις ἢ στοὺς ἐλέγχους μου, τῆς ζητοῦσα ὡς ἀνταμοιβὴ ἕνα μικρὸ-μικρὸ φιλάκι που ἡ θεία Ρόζα μοῦ τῷδινε γκρινιαζοντας λίγο.

Πρέπει τάχα τώρα νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἡ αἰσθήσεις μου δὲν ταραζόντουσαν καθόλου ἀπὸ τὴ συντροφιά αὐτῆς τῆς γυναίκας κι' ἀπ' αὐτὰ τὰ χάδια;

Ἡ θεία μου, παρ' ὅλες τὶς κοκκέτικες κι' ἀθῶες φροντίδες, που κατέβαλλε τώρα γιὰ νὰ φαίνεται νεώτερη, μοῦ παρουσιαζόταν πάντα σὰν ἀδελφὴ τῆς μητέρας μου. Ἐξ ἄλλου, ἂν καὶ ἤμουν πειὰ δεκάξη χρόνων, ἀγνοοῦσα τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος σὰν δεσποινίς.

* * *

Ὅστόσο τὸν τρίτο χρόνο τῆς διαμονῆς μου κοντὰ στὴ θεία μου, ἔμπλεξα κι' ἐγὼ μετὴν ἰδια γυναῖκα. Μιὰ νεαρὴ ὑπάλληλος, τῆς ὁποίας τὰ μαῦρα λαμπερὰ μάτια φώτιζαν ἕνα πρατήριο κ'ηπουρὸν στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησίας, μετὴν ἔξυμάλισα...

Γνώρισα τότε τὰ κρυφὰ ραντεβού, κοντὰ στὰ ἐρειπωμένα τεῖχη τῆς πόλεως, ὅπου ἔτρεχα μόλις σχολάζα. Καὶ τόλμησα μάλιστα κρυφὰ νὰ φύγω μερικὲς νύχτες ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς θείας μου γιὰ νὰ πάω νὰ τὴ συναντήσω.

Ἡ πολιτεία αὐτὴ τῆς Γιρόντης ἦταν μικρὴ καὶ δὲν μπορούσε νὰ μείνῃ γιὰ πολὺν καιρὸ κρυφὸ ἕνα σκάνδαλο, ἔστω κι' ἀσήμαντο σὰν τὸ δικό μου... Πολὺ σύντομο εἴκοσι τοῦλάχιστον καλοπροαίρετοι γείτονες ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τὴ θεία μου γιὰ τὸ τί συνέβαινε μετὴν ἐμένα. Ἐξ ἄλλου δὲν δυσκολεύτηκε καὶ ἡ ἴδια νὰ με πιάσῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ μιὰ νύχτα που ξαναγύρισα κατὰ τὰ χαράματα στὸ σπίτι.

Περίμενα τότε νὰ θυμώσῃ μαζί μου, νὰ με μαλλώσῃ, νὰ μ' ἀπειλήσῃ πὼς θὰ με ξανάστελνε πίσω στοὺς γονεῖς μου.

Μὰ δὲν συνέβη τίποτε ἀπ' αὐτὰ.

Ἡ θεία μου Ρόζα ρίχθηκε μέσα στὴν ἀγκυλιά μου, ὀλοῦζοντας ἀπελπισμένη:

—Πόσο κακὸ εἶν' αὐτό, Ἐλί!... Πόσο κακὸ... Κι' ἐγὼ ποῦ σ' ἀγαπῶ τόσο... τόσο...

Δὲν με ἀπειλήσῃ καθόλου, οὔτε ἀγανάκτησε κάν.

Βυθίστηκε σὲ μιὰ ταπεινὴ θλίψι, τόσο ἀληθινή, τόσο συγκινητικὴ, ὥστε ἀρχισα νὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου ὡς τὸν πιὸ ἄθλιο τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ὠρκίστηκα στὴν τιμὴ μου πὼς δὲν θὰ ξανάκανα πειὰ αὐτὸ που εἶχα κάνει.

Κράτησα τὸν λόγο μου. Παράτησα τὴ φιλενάδα μου στὰ κ'ηπνά της καὶ τέλειωσα καὶ τὸν τρίτο χρόνο μέσα στὴν ἀγνότητα.

Ἡ στοργὴ τῆς θείας μου που μεγάλωσε ἀκόμα περισσότερο τώρα, με ἱκανοποίησε.

Ὅστόσο δὲν εἶχαμε πειὰ τὴν ἀνεσι στοὺς τρόπους μας που εἶχαμε ἄλλοτε μεταξύ μας, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὸ γιατί.

Ἐλεγα ὡστόσο μέσα μου:

«Ἡ θεία μου δὲν με συγχώρεσε γιὰ τὶς ἀνοησίες μου».

Κι' ἐκεῖνη, ἡ ἀγαπημένη ψυχὴ, τί νὰ σκεφτότανε τάχα;

Ἐπειτα ἦρθαν ἡ ἐξετάσεις καὶ κατόπιν ἔφυγα γιὰ νὰ γυρίσω κοντὰ στοὺς γονεῖς μου.

Ἡ θεία Ρόζα με συνώδευσε ὡς τὸ σταθμὸ πλημμυρισμένη στὰ δάκρυα καὶ μ' ἔβαλε νὰ τῆς ὀρκισθῶ ὅτι θὰ πῆγαινα νὰ τὴ δῶ τὸν ἐπόμενο χρόνο, μετὴν τὶς χριστουγεννιάτικες διακοπές τοῦ πανεπιστημίου, στὸ ὁποῖο θὰ φοιτοῦσα τώρα.

— Ἄλλοιῶς, ἐπρόσθεσε, ἂν δὲν ἔρθῃς, θὰ πεθάνω...

.....

*Ἄλλοιμονο! φέρθηκα σὰν ἕνας ἄθλιος, ἀχάριστος!...

Δὲν ξαναπῆγα νὰ δῶ τὴν φτωχὴ γυναῖκα, οὔτε στὶς διακοπές τῶν Χριστουγέννων, οὔτε στὶς μεγάλες καλοκαιρινὲς διακοπές, οὔτε ποτέ.

Τυχίχθηκα μέσα στὴν ἀνόητη ζωὴ τοῦ φοιτητοῦ στὸ Παρίσι μετὴν τὶς μῦρες, μετὴν τὶς γυναῖκες τοῦ εὐκόλου ἔρωτος καὶ μετὴν τοὺς φίλους που εἶνε χειρότεροι ἀπὸ τὶς γυναῖκες.

Καὶ ἡ φτωχὴ θεία μου ἔκανε ὅ,τι μοῦ εἶχε πει: πέθανε, ὄχι ἀμέσως, μὰ τρία χρόνια ἀργότερα, ὅταν βεβαιώθηκε πειὰ ὀριστικὰ πὼς τὴν εἶχα ξεχάσει.

Πέθανε ἀφήνοντάς μου ὄλη της τὴ μετρία περιουσία καὶ στὴν ἐπιστολὴ μετὴν ὁποία μοῦ τὴν παραχωροῦσε, δὲν διάβασα παρά λόγια ἀγάπης καὶ τρυφερότητας, χωρὶς κανένα παράπονο, χωρὶς καμμιά μομφή.

Ἐστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια μόνῳ, ὅταν ἡ ζωὴ πλήγωσε τὴν καρδιά μου καὶ με ξανάκανε νὰ θυμηθῶ τὰ περασμένα, κατάλαβα ὅτι ἡ θεία Ρόζα με εἶχε ἐρωτευθῆ λίγο ἄλλοτε...

Φτωχὴ θεία Ρόζα που πέθανε γιὰ μένα!...

Εὐτυχισμένη νεότης μου που πέθανε καὶ σὺ!...

MARCEL PREVOST

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Στὸν κόσμον αὐτό, νομίζω, πὼς δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπιδιώξουμε τελειότερη εὐτυχία, ἀπὸ μιὰ μεγάλη, μιὰ εὐκρινὴ ἀγάπη.

Μαίτερλινγκ

Πολλὴ ἀγάπη — πολλὴ χαρὰ.

Μιὰ μεγάλη ἀγάπη, ὅταν κλείνῃ μέσα της καὶ μιὰ πιστὴ φιλία, μᾶς ἐξασφαλίζει σ' αὐτὸν τὸν κόσμον τὴν ἀπόλυτη εὐτυχία.

Λόκε

